

**Ruutu #108 (Lillpirttikoski/) Pyyniemi
Merijärvi, Pirttikoski/Pyhäjoki**

Sotilastorppa sijaitsi Pyhäjoen Pirttikoskella kylän yhteismaalla 15 km päässä rantatieltä ja Pyhäjoen emäkirkolta. Alkujaan torpan nimi oli Lillpirttikoski, mutta katselmuksissa nimenä oli Pyyniemi. Torpan siirtämisestä ei kuitenkaan ole mainintaa. Vuonna 1733 ruodun muodostivat talot:

#10	Pännickas Jöran Michelss	Merijärvi
#6	Pirttikoski Adam Hinderss	Pirttikoski
#5	Pirttikoski Nils Nilss	Pirttikoski
#3	Pyyn Bertil Anderss	Pirttikoski

Vuoden 1752 katselmuksessa vanha savupiipullinen tupa tuli uusiksi. Aitta tuli kengittävä ja katto kunnostaa, navetta uusiksi sekä ladon katto ja lattia kunnostaa. Pelloista oli viljelyskunnossa 20 kapanaalaa, Pännikkaan 4 kapanaalaa oli nurmettunut. Kunnostettavia aitoja oli 200 metriä, saman verran perkattavia oja. Uutta ojaa piti kaivaa 55 metriä. Niittyä torpalla ei ollut, joten ruutu toimitti sotilaille valmiit heinät.

Vuoden 1781 katselmuksessa tupa tuli tiivistää. Aitta piti uusiksi, navetta kengittävä ja kattaa, mutta lato oli kunnossa. Riihi oli yhteiskäytössä torpan #109 kanssa. Pellot olivat kunnossa, paitsi Hendrik ja Pähl Pyyn osuudesta puuttui kolme kapanaalaa. Niittyä oli riittävästi. Puutteen tuli korjata vuoden 1782 syksyyn mennessä kolmen riikintaalerin sakon uhalla.

Vuoden 1791 katselmuksessa tupa tuli kengittävä, tiivistää sammalella ja sisustus tuli laittaa kuntoon. Kaikki muut rakennukset olivat kunnossa. Pellot ja niityt olivat kunnossa. Tupa tuli korjata seuraavaan syksyyn mennessä neljän riikintaalerin sakon uhalla.

Nils Hierpe

1734–1739

Nils on syntynyt Pohjanmaalla noin vuonna 1712. Hänet otettiin sotilaaksi 13.6.1734. Hän kuoli 9.5.1739.

Nils Nilss Järp/Hierps/Hiärpes/Jerpe s.19.3.1713, k.8.4.1739 Pyhäjoki, kuulutettu avioon vuonna 1735 Pyhäjoki¹, vihitty 18.5.1735 Pyhäjoki **Carin Eriksdr.**

Lapset:

Margeta s.13.2.1736 Pyhäjoki,

Zacharias s.5.3.1738 Pyhäjoki. Ehkä hän oli myöhemmin sotilas #17 Zacharias Nilss **Stålt** (katso).

Påhl Hierpe

1740–1741

Påhlin syntyperästä ei ole tietoa. Hänet otettiin sotilaaksi 5.2.1740. Hän kuoli 30.8.1741 (tai 4.8.1741). Rykmentti ”marssi ulos maakunnasta” Hattujen sotaan 18.7.1741. Elokuu 23. päivänä Pohjanmaan rykmentti oli mukana Lappeenrannan taistelussa ja siirrettiin tämän jälkeen Valkealan Kuivalaan sulkemaan Lappeenrannan–Hämeenlinnan välistä tietä.² Ilmeisesti Påhl kuoli näissä maastoissa.

Påhl Mattss Jerpe, vaimo **Susanna**. Susanna on merkitty leskenä itselliseksi Pyhäjoen Pirttikoskella vuosina 1742–48.

Herman (Ugla/)Hierpe

1744–1762

Herman on syntynyt Savossa noin vuonna 1721–25. Hän oli 178 cm pitkä. Hänet otettiin sotilaaksi 28.9.1743 ruotuun #79 nimellä **Ugla**. Hänet siirrettiin tähän ruotuun 4.7.1744. Hän osallistui linnoitustöihin Helsingissä vuosina 1749–51; ainakin vuonna 1749 Helsingin Pambölessä ja vuonna 1751 Espoossa. Vuonna 1750 hänen mainitaan toimineen paaluttajana. Hän osallistui Pommerin sotaan vuosina 1757–62. Hänet ylennettiin 4.10.1759 korpraaliksi ja siirrettiin 1.9.1762 ruotuun #76 (katso).

Katso ruotu #76.

Olof Erich Bernier/Berner

1762–?

Olof on syntynyt Ruotsissa Götanmaalla noin vuonna 1724. Hänet otettiin vuonna 1749 vapaaehtoiseksi ruotuun #107. Hänet siirrettiin Pommerissa 12.6.1758 ruodusta #130 ruotuun #76 ja 1.9.1762 (tai 4.10.1759) edelleen tähän ruotuun samalla, kun tämän ruodun edellinen sotilas Herman Hierppe ylennettiin korpraaliksi ruotuun #76.

Kirkonkirjoissa ei tietoja.

Mats Turkos

1768–1773

Mats on syntynyt Pohjanmaalla noin vuonna 1733. Hän oli 169 cm pitkä. Hänet otettiin sotilaaksi tähän ruotuun 18.5.1768. Hän kuoli Suomenlinnassa 1.6.1773. Ilmeisesti hän oli mukana, kun Pohjanmaan rykmentti komennettiin Kustaa III:n vallankaappauksen takia syksyllä 1772 Suomenlinnaan, missä talven ja kevään aikana kuoli melkein viidesosa miehistä.

Matts Aaronss Turcko/Turckos, ent. **Torfwinen/Marsfelt**, s. 2.1732, k. 1.6.1773 Helsinki (vanh. sotilas #116 **Marsfelt Aron Pehrss** s. 1706 Kuusamo ja **Margetha Philipsdr** s. 1700), vihitty 24.3.1751 Pyhäjoki **Maria Isaaksdr Pokela** s. 11.3.1729 Pyhäjoki, k. 15.4.1793 Pyhäjoki (vanh. **Pokela Isaac Ericss** ja **Lisa Sigfredsdr** s. 3.1685, k. 9.5.1767 Pyhäjoki). Vihkimerkinnässä Mattsin sukunimi on **Torfwinen**. He asuivat Pyhäjoella Limingojan Pokelassa vuoteen 1768, jolloin Matts ryhtyi sotilaaksi. Pokelassa asuivat myös Mattsin vanhemmat ja Marian äiti. Beatan kastemerkinnässä Matts on kirjattu sotilas Turckoksi. Leskeksi jäätyään Maria on merkitty lapsineen itselliseksi Pyhäjoen Pirttikoskella ja Pohjankylässä vuosina 1775–94.

Lapset:

Margeta s. 19.9.1751 Pyhäjoki (Pokela), k. 9.10. 1751 Pyhäjoki,

Elisabeth s. 21.9.1752 Pyhäjoki, k. 2.9.1752 Pyhäjoki

Anna s. 21.9.1753 Pyhäjoki,

Aaron s. 27.4.1755 Pyhäjoki,

Maria s. 8.10.1756 Pyhäjoki, vihitty 6.3.1794 Pyhäjoki leski **Erik Pehrss Pyhäniemi/Silverberg** s. 16.11.1736 Pyhäjoki (RK: s. 10.11.1736) (vanh. sotilas #37 **Pehr Anderss Silverberg**, ent. **Röning**, s. 1710 (kastettu 4.1.1710) ja **Wendela Arwedsdr Bäck**) (katso #37).

Margeta s. 8.6.1758 Pyhäjoki (Päkela), vihitty 21.4.1797 Pyhäjoki **Henrik Johanss Tirilä** k. 13.1. 1771 Oulainen (vanh. **Tirinen Johan Henricss** s. 18.3.1740 Oulainen ja **Margeta Johansdr Suando** s. 12.2.1750 Oulainen). Margeta ja Henrik on merkitty palkollisiksi Pyhäjoella ainakin vuosina 1802–09.

Margetan aviottomat lapset:

Anna s. 12.3.1779 Pyhäjoki, k. 8.6.1784 Pyhäjoki, (isä luultavasti **Matts Anderss Karlela**),

Britha Caisa s. 26.9.1785 Pyhäjoki (isä luultavasti sotilas **Carl Ullgren**), k. 11.10.1785 Pyhäjoki,

Yhteinen lapsi:

kuoll.synt.tr s. 6.7.1800 Pyhäjoki,

Catharina s. 17.5.1760 Pyhäjoki, vihitty 16.12.1790 Pyhäjoki **Matts Pehrss Lampinsuu l. Mattila** s. 4.1.1757 Pyhäjoki (vanh. **Lampinsuu**, ent. **Ahvenlampi**, **Pehr Eskelss** s. 12.9.1722 Pyhäjoki ja **Lisa Larsdr** s. 18.10.1721 Pyhäjoki). Catharina muutti 21.4.1776 Siikajoelle Matts Tähjänsuun kanssa. Myöhemmin Catharina asui Mattsin Lampinsuun kanssa Pyhäjoen Lampinsuu/Mattilassa.

Lapset:

Pehr s. 29.9.1792 Pyhäjoki, k. pieneenä,

Matts s. 27.2.1794 Pyhäjoki,

Elisabet s. 21.9.1796 Pyhäjoki,

Pehr s. 18.5.1799 Pyhäjoki, k. 24.7.1800 Pyhäjoki,

Carin s. 19.9.1804 Pyhäjoki,

kuoll.synt.p s. 5.12.1761 Pyhäjoki,

kuoll.synt.p s. 9.12.1762 Pyhäjoki,

Brita s. 23.5.1766 Pyhäjoki, palasi Alavieskasta 6.10.1787, muutti Raaheen 8.10.1788

Beata s. 2.6.1768 Pyhäjoki (Turcko), merkitty palkolliseksi Merijärvellä vuonna 1788.

Jacob Turkos 1774–1788
Jacob, ent. **Gråberg**, on syntynyt Pohjanmaalla noin vuonna 1752. Hänet otettiin sotilaaksi 28.5.1774. Hän osallistui Kustaa III:n sodan alkuvaiheisiin Suomenlinnassa palvelen saaristolaivastossa. Hän kuoli sairaalalaivalla jo 9.8.1788.

Jacob Henricss Turcko/Turckoos/Turckonen, ent. **Illman**, s.5.10.1752 Vihanti (RK: s.10.5.1752), k.9.8.1788 taistelulentällä (vanh. Pyhäjoen komppanian sotilas #121 **Illman Henric** s.1724 ja **Maria Jacobsdr** s.24.3.1726), vihitty 3.12.1775 Pyhäjoki **Maria Mattsdr**, ent. **Hij-tola**, s.3.5.1752 Pyhäjoki, k.30.9.1808 Pyhäjoki (vanh. **Hij-tola Mats Erickss** s.20.5.1726 Pyhäjoki (RK: s.25.5.1726 = kastepäivä) ja **Anna Nielsdr Pirttikoski** s.15.8.1726 Pyhäjoki). Jacob oli äitinsä kanssa itsellisenä Vihannin Ilveskorvessa vuosina 1768–71 ja renkinä Ilveskorven Lehtolassa vuosina 1772–74. Jacob on merkitty sotilaaksi Pyhäjoen Pirttikoskella vuosina 1774–81, jolloin he muuttivat Merijärvelle. Maria-leski muutti vuonna 1794 itselliseksi Pyhäjoen Pirttikoskelle.

Lapset:

Anna s.12.9.1776 Pyhäjoki, k.19.2.1777 Pyhäjoki,
Jacob s.14.11.1778 Pyhäjoki, k.11.3.1780 Pyhäjoki,
Matts s.1.11.1781 Pyhäjoki, k.29.4.1784 Merijärvi,
Jacob s.31.1.1785 Merijärvi, k.23.6.1807 Pyhäjoki,
Maria s.31.1.1785 Merijärvi, k.3.10.1785 Merijärvi,
Nils s.1.11.1788 Merijärvi,
Anna s.1.11.1788 Merijärvi, k.14.4.1808 Pyhäjoki.

Anders Turck 1789–1809
Anders, ent. **Gråberg**, on syntynyt Pohjanmaalla noin vuonna 1759. Hänet otettiin sotilaaksi 9.3.1789, jolloin hän joutui suoraan Kustaa III:n sotaan. Jo keväällä 1789 hän marssi komppanian mukana itärajalle Joensuuun. Ilmeisesti hän osallistui vuoden 1789 taisteluihin Savossa ja kesällä 1790 rykmentin sotatoimiin Savonlinnan seudulla. Hän oli kesän 1793 linnoitustöissä Elimäen Villikkalassa ja kesän 1795 Hankoniemessä. Vuonna 1804 hänen mainitaan käyttäneen yhä vanhan mallista sotilasasua. Hän osallistui Suomen sotaan vuosina 1808–09 palvelen huhtikuuhun 1809 asti. Hänellä jäi palkka (1 riikintaaleri 42 killinkiä) saamatta joulukuun 1808 ja helmikuun 1809 väliseltä ajalta. Hänelle myönnettiin 23.10.1820 sotilashuonerahastosta 3.luokan eläke.

Anders Anderss Turck, ent. **Gråberg**, s.23.2.1758 Pyhäjoki, k.2.5.1826 Merijärvi (vanh. porvari **Gråberg Anders Olofss** ja **Anna Henricsdr Suhietä** s.18.10.1727 Raahe; ilmeisesti eivät olleet naimisissa keskenään, vaan Anders oli avioton lapsi; Anna vihitty 27.11.1760 sotilas #109 **Bertil Johanss Stolpe**, ent. **Isotalo**, s.25.5.1737 Pyhäjoki), vaimo **Maria Henricsdr Rautio** s.5.4.1764 Oulainen, k.24.12.1845 Merijärvi (vanh. **Rautio Henric Erichss** s.6.4.1730 ja **Maria Adamsdr Pirttikoski** s.23.3.1739 Pyhäjoki). Anders oli renkinä Pyhäjoen Eskolassa vuosina 1773–74 ja palkollisena Pyhäjoella vuonna 1781. Anders ja Maria on merkitty palkollisiksi Merijärvellä ainakin vuosina 1781–86 ja varamieheksi/itsellisiksi vuosina 1788–89. Anders oli varamiehenä Merijärvellä jo ensimmäisen lapsensa syntyessä vuonna 1786. Maria kuoli kirkonvaivaisena.

Andersin, k.2.5.1826 Pyhäjoki, perukirjassa on perillisinä mainittu vaimo Maria Heikintr sekä lapset Anders, Anna + puoliso Juho Vuotehin ja Carin + puoliso Haarala.³

Anders on mainittu myös anoppinsa Maria Adamintr:n, k.9.1790 Pyhäjoki, perukirjassa, missä perillisiksi on kirjattu 1.aviosta Heikki Mikonp kanssa tytär Maria + puoliso sotilas Anders Gråberg sekä 2.puoliso Erkki Erkinp Alakiiskilä.⁴

Lapset:

Anna s.16.2.1786 Merijärvi (Gråberg), vihitty 1.avioon 26.4.1812 Raahe **Johan Petri Wuotila** s.21.1.1787 Pyhäjoki (vanh. **Wuotila Pehr Johanss** s.28.9.1749 Pyhäjoki ja **Lisa Josephsdr Cananen** s.11.7.1758 Pyhäjoki), vihitty 2.avioon 9.12.1827 Raahe merimies/työmies **Matts Bergqvist** s.28.8.1801, k.5.5.1831 Raahe. Anna muutti Raaheen 3.10.1808.

Lapset:

Anna Lisa s.29.11.1812 Raahe,

Johan Anders s.24.10.1814 Raahe,

Maria s.25.8.1791 Merijärvi, k.23.12.1792 Merijärvi,

Anders s.1.8.1794 Merijärvi, vaimo **Maria Johansdr Vaicko** s.29.1.1790 Oulainen (RK myös: s.24.1.1790), k.30.3.1825 Merijärvi (vanh. **Waicko Johan Johanss** s.1.1.1756 Oulainen ja **Margeta Henricsdr Waicko** s.22.8.1758 Oulainen). Anders muutti palkolliseksi Oulaisiin vuonna 1813. Hän palasi Merijärvelle vuonna 1816. Anders ja Maria asuivat Merijärven Jylcäissä l. Saarilammessa vuodesta 1819 lähtien.

Lapset:

Maria s.19.7.1819 Merijärvi, k.20.8.1819 Merijärvi,

Anna s.15.4.1822 Merijärvi, k.17.4.1822 Merijärvi,

Catharina s.21.3.1823 Merijärvi,

Catharina s.25.8.1797 Merijärvi, vihitty 19.12.1819 Merijärvi **Johan Johanss Haarala l. Vuoti**, s.18.3.1797 Pyhäjoki (vanh. **Vuoti Johan Mattss** s.2.2.1759 Pyhäjoki ja **Margareta Johansdr Danskala** s.3.4.1763 Pyhäjoki, k.13.12.1806 Pyhäjoki). He asuivat Pyhäjoella Pirttikosken Haaralassa vuoteen 1828, minkä jälkeen he muuttivat Parhalahden Randalan. Johan on merkitty Randalan isännäksi vuodesta 1831.

Lapset:

Johan s.6.3.1821 Pyhäjoki (Haarala), k.25.1.1831 Pyhäjoki,

Alexander s.28.9.1824 Pyhäjoki (Haarala), vihitty 22.12.1845 Pyhäjoki **Maria Lisa Andersdr Pietilä**, ent. **Colehmainen**, s.21.9.1820 Pyhäjoki (vanh. **Pietilä**, ent. **Colehmainen**, **Anders Johanss** s._.12.1780 ja **Susanna Johansdr** s.30.9.1782),

Anders s.4.1.1828 Pyhäjoki (Randala), k.19.9.1832 Pyhäjoki,

Mathias s.16.8.1833 Pyhäjoki (Randala),

Caisa Greta s.19.11.1837 Pyhäjoki (Randala),

Brita Elisabet s.10.6.1841 Pyhäjoki (Randala), k.10.10.1841 Pyhäjoki,

Maria s.8.9.1800 Merijärvi, k.5.6.1810 Merijärvi,

Elisabeth s.27.2.1803 Merijärvi. vihitty 24.6.1829 Raahe merimies **Johan Frilander** s._.1803. Lisa on merkitty itselliseksi Merijärven Pirttikoskella vuodesta 1818. Lisa ja Johan olivat Raahessa huonemiehinä työmies Pehr Karakain luona numerossa 150.

Lapset:

Johan Anders s.10.4.1830 Raahe,

Maria Agneta s.19.1.1835 Raahe.

Viitteet

---

¹ Sarkkinen 1/2002, s.68

² Pohjan prikaatin kiltta/WWW

³ OMA, Salon tuomiokunta: EcII:2, sivu 160/12.10.1826

⁴ OMA, Salon tuomiokunta: signum 158, sivu 233/3.1.1791